

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ЗРУШЕНЬ

Цивілізаційні зміни у сучасному суспільстві є глобальними та впливають на всі держави світу, зокрема і на Україну. Подекуди ці зміни мають різкий характер і можуть призводити до різноманітних соціальних травм, і навіть певним чином впливати на цивілізаційні злами. Особливо швидкий характер носять зміни в інформаційному секторі, що ставить питання інформаційної безпеки у категорію вкрай актуальних проблем сучасної цивілізації.

Про цивілізаційні злами писав ще С. Хантінгтон у своїй роботі «Зіткнення цивілізацій» [3]. Україні зокрема, він відводив місце на кордоні одного з виділених ним зламів, що свідчить про наявність значних додаткових ризиків у безпеці нашої держави. Всі ці фактори обумовлюють необхідність розбудови системи державної безпеки. Останнім часом, найбільш затребуваним компонентом такої системи є інформаційна безпека держави. Скандали з можливим втручанням Російської Федерації у президентську кампанію у США у 2016 році, у Brexit 2016 року, президентські вибори у Франції та парламентські у Великій Британії у 2017 роках свідчать про вразливість навіть розвинених демократій, країн з міцним громадянським суспільством перед зовнішніми деструктивними інформаційними кампаніями інших країн.

Проблема інформаційної безпеки держави та можливі шляхи її вирішення все частіше опиняються у фокусі не тільки державних діячів та технічних спеціалістів, але й спеціалістів гуманітарного знання. Фактично безконтрольний розвиток медіа, відсутність інформаційної гігієни у медіа-споживанні створюють вразливі умови для маніпуляції суспільною свідомістю населення.

Одним із найперспективніших напрямків покращення інформаційної безпеки держави у широкому сенсі, на наш погляд, видається розвиток суспільної медіа-грамотності. Медіа-грамотність визначається як «володіння розвиненою здатністю до сприйняття, створення, аналізу, оцінки медіа текстів, до розуміння соціокультурного та політичного контексту функціонування медіа в сучасному світі, кодових і репрезентаційних систем, що використовують медіа» [1, с.106]. Також медіа-грамотність включає у себе навички критичного мислення, та базові вміння аналізу інформації для виділення відверто «фейкової» інформації. Історія про «розіп'ятого хлопчика», та інші їй подібні фейкові повідомлення тим не менш реально впливають на настрої значної частини громадян, що відображається на їх діях, або бездіяльності, створює відповідний фон для зовнішньої агресії. Однією з потенційних відповідей на поширення фейкових інформаційних повідомлень є запровадження курсів медіа-грамотності в освітніх закладах. Важливим елементом ефективності таких курсів є запровадження їх елементів, разом з елементами формування навичок критичного мислення не тільки у закладах вищої освіти, але й у

загальноосвітніх школах (оскільки не всі школярі отримують вищу освіту). Запровадження елементів медіа-грамотності саме у школах є важливим, тому що найчастіше саме найменш освічені верстви населення, оскільки ними найлегше маніпулювати, про що свідчить досвід російської пропаганди в Україні та світі.

Також важливим елементом може бути запровадження в рамках системи освіти протягом життя курсів та елементів медіа-грамотності для всього населення, а не тільки серед молоді. Це є важливим елементом посилення інформаційної безпеки держави, оскільки у старших поколінь майже відсутні навички критичного сприйняття інформації та високий рівень довіри.

Важливість медіа-грамотності в українському дискурсі підтверджується і включенням проблеми розвитку медіа-грамотності у Доктрину національної інформаційної безпеки України (введена в дію Указом Президента України №47/2017 від 25 лютого 2017 року) [2], де підвищення медіа-грамотності суспільства віднесено до одного з пріоритетних напрямів державної політики в інформаційній сфері.

Таким чином, проблема інформаційної безпеки сьогодні набуває серйозного значення і гостро постає як перед Україною, так і перед світовою цивілізацією. Вона потребує потужних відповідей та сформованої системи протидії, центральним елементом якої з точки зору руйнації та попередження впливу інформаційних кампаній може стати медіа-грамотність та формування навичок критичного мислення у населення.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Електронна освіта : термінологічний словник / за ред. В. С. Бакірова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 164 с.
2. Указ Президента України №47/2017 від 25 лютого 2017 року «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»
3. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон. – М. : Эксмо, 2016. – 640 с.

*Лукашкина Е., студентка,
ф-т архитектуры, дизайна и изобразительного искусства,
науч. рук. – Радионова Л. А., канд. филос. наук, доц.,
Харьковский национальный университет городского
хозяйства имени А. Н. Бекетова, Украина*

К ВОПРОСУ О РОЛИ РЕКЛАМЫ В ХАРЬКОВСКОМ МЕТРОПОЛИТЕНЕ

Современные крупные города играют определяющую роль в экономике стран благодаря разнообразным производствам для рынка, при этом не важно, каких именно товаров или услуг. И для того чтобы иметь спрос на этом рынке, нужно быть конкурентно способными, иметь потребительский спрос. Для